

וחייבי מעשר בהמה. (78)

וחייבי קרבן פסח. (79)

ב-ד וכן חייבי לקט, שכחה, (80) ופאה. (81)

כל אלו, כיוון שעברו עליהן שלשה רגלים ולא קיים את חיובו, הרי הוא עובר כ"כל תאחר".

ואפילו אם שלשת הרגלים היו שלא כסדרם.

רבי שמעון אומר: אינו עובר בכל תאחר אלא אם כן עברו עליו שלשה רגלים כסדרן, וחג המצות תחלה. שחג המצות הוא הרגל הראשון בסדר של שלשת הרגלים.

רבי מאיר אומר: כיון שעבר עליהן רגל אחד בלבד — עובר בכל תאחר.

רבי אליעזר בן יעקב אומר: כיון שעברו עליהן שני רגלים — עובר בכל תאחר.

רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: כיון שעבר עליהן חג הסוכות — עובר עליהן בכל תאחר.

והיינו, ש"בל תאחר" תלוי בחג הסוכות בלבד. ואם אחרי שחל על האדם חיוב, עבר חג הסוכות ולא קיים את חיובו, עבר בכל תאחר.

80. נאמר בספר ויקרא [יט ט—י]: "ובקוצרכם את קציר ארצכם, לא תכלה פאת שדך לקצור, ולקט קצירך לא תלקט. לעני ולגר תעזוב אותם". מכאן שהקוצר את שדהו חייב להשאיר בקצה שדהו מעט חיטים, והעניים יטלו, ומצוה זו נקראת "פאה".

וכן שבולת אחת או שתי שבלים שנפלו בשעת הליקוט, אסור לשוב וללקטם, אלא צריך להניח אותם, והעניים ילקטום, ומצוה זו נקראת "לקט".

מצות שכחה נאמרה בחומש דברים [כד יט]: "כי תקצור קצירך בשדך, ושכחת עומר בשדה, לא תשוב לקחתו. לגר ליתום ולא למנה יהיה". וראה הערה הבאה.

81. מצוות לקט שכחה אינם מצוות בקום עשה אלא בשב ואל תעשה. [שאסור לו ללקטם וחייב לעזוב אותם בשדה, כמבואר בהערה הקודמת]. ואם כן קשה: איך שייך "איחור" במצוה שאין בה מעשה, ואיך שייך לומר בזה "בל תאחר"? ותירצו התוספות שלשה תירוצים: [א] מדובר שבעל השדה עבר ולקט את הלקט

והתעכב מלתתו לכהן עובר בכל תאחר, ויש מפרשים שהכהן המתעכב מלהקריב את הבכור שקיבל 3 רגלים עובר בכל תאחר. מאירי עיין שם, ועיין להלן ז, א תוד"ה הא. [ועיין שו"ת חכם צבי סימן יב, ומרכבת המשנה בכורות פרק א].

ומדובר כאן בכור תם, אבל בכור בעל מום, אף על פי שחייב לתתו לכהן, אם מאחר מלתיתו אינו עובר בכל תאחר [מפני שאינו ראוי להקרבה, אלא נאכל לכהנים במומו] תוספות להלן ז, א ד"ה הא.

78. נחלקו מפרשי הירושלמי [שקלים ג, א] אם מדובר בהפריש מעשר בהמה ולא הקריבו, או שמדובר אפילו לפני ההפרשה. עיין שם. ובטורי אבן כאן.

[ועיין ריטב"א שהקשה שהרי דין מעשר בהמה כדין שלמים, ומדוע נשנה בפני עצמו? עיין שם מה שתיירץ].

79. הגמרא להלן מקשה: הרי פסח יש לו זמן קבוע, ואי אפשר להקריבו שלשה רגלים! ומדוע שנינו שעובר בכל תאחר לאחר שלשה רגלים?

והוינן בה: **מאי טעמא?** מהו טעמו דתנא קמא שאומר שלשה רגלים גורמים לאדם לעבור בכל תאחר?

ומשנינן: בספר דברים פרק טז [פסוקים א טו] פרט הכתוב את דיני חג המצות חג השבועות וחג הסוכות.

ואחר כך נאמר [בפסוק טז]: "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את ה' אלהיך במקום אשר יבחר: בחג המצות, ובחג השבועות, ובחג הסוכות. ולא יראה את פני ה' ריקם".

וצריך ביאור: **מכדי, הרי מינייהו פליק, מאחר שהכתוב סיים לפרט את דיני שלשת הרגלים — למה לי למהדר ומיכתב, למה הוצרך הכתוב לחזור ולכתוב בענין מצות העליה לרגל "בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות"?**

והרי מכיון שנאמר "שלש פעמים בשנה

יראה כל זכורך", מובן מאליו שהכוונה היא לשלשת הרגלים האלו. (82)

אלא, **שמע מינה**, שכוונת הכתוב היא ללמד על "כל תאחר".

וכך פירוש הפסוק: בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות — לא יראה את פני ה' ריקם, אלא היו נראים לפניו, לשלם לו את נדריכם.

ורבי שמעון אומר: הכתוב אינו צריך לומר "בחג הסוכות", שהרי בו דיבר הכתוב.

שהרי בפרשת דיני חג הסוכות נאמר הפסוק "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך", ואם כן, היה מספיק שהכתוב יאמר "שלש פעמים בשנה. בחג המצות ובחג השבועות". ומיותר לומר חג הסוכות, שהרי הוא מובן מאליו.

ואם כן, **למה נאמר** בו גם "בחג הסוכות"?

אבל תוספות נטו לומר שכאשר אין עניים מותר לבעל השדה ללקוט את מתנות העניים לצורך עצמו.

[ג] מדובר שבעל השדה לקט את הלקט השכחה והפאה לצורך עני. ונחלקו תנאים מה יעשה בהם: לדעת חכמים יתננה לעני הנמצא ראשון, ולדעת רבי אליעזר זכה לאותו עני.

[ונראה שכוונתם לתרץ את הברייתא כשיטת רבי אליעזר. וכן נראה מלשון הערוך לנר ד"ה בגמרא עובר. ונראה שמדובר שאותו עני אינו נמצא בעיר. ואז עובר בכל תאחר לאחר שלשה רגלים לדעת התוספות. כדלעיל הערה 75 אות ב]. ועיי' מאירי וערוך לנר.

82. הפסוק "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך"

והשכחה באיסור, וחייב ליתנם לעניים.

ותוספות מקשים על תירוץ זה, שהרי בצדקה עובר מיד בכל תאחר כשיש עניים, ואם כן גם בלקט שכחה ופאה יעבור מיד. והר"ן מתרץ שאכן כוונת הברייתא לומר שעובר מיד בכל תאחר. ולשיטתו לעיל הערה 75 אות ב.

הרשב"א מתרץ כשיטתו שם, שאפילו כאשר יש עניים אין עוברים מיד אלא בעשה. אבל בכל תאחר אינו עובר אלא לאחר שלשה רגלים.

[ב] מדובר שלקט בהיתר, כגון שלא היו עניים, ואז עובר בכל תאחר לאחר שלשה רגלים. ולפי תירוץ זה אין להקשות שיעבור בכל תאחר מיד, כי דעת תוספות שכאשר אין עניים לפניו הרי זה עובר בכל תאחר לאחר שלשה רגלים [ראה לעיל הערה 75 אות ב].

ומכאן קושיא על רבי מאיר. שהרי הפסוק נאמר בלשון "עשה", ["והבאתם שמה"], ואיך אפשר ללמוד מכאן ל"בל תאחר"?

ורבי מאיר יתרו: כיון דאמר ליה רחמנא אייתי ולא אייתי, כיון שהתורה ציותה את האדם להביא קרבנותיו ברגל הראשון, ולא הביאם, הרי זה בגדר איחור.

וממילא, אם לא הביא, קם ליה ב"בל תאחר".

ורבי אליעזר בן יעקב, שאמר כיון שעברו עליו שני רגלים עובר בבל תאחר — מאי טעמא?

דכתיב [במדבר כט לט] בפרשת המועדות: "אלה תעשו לה' במועדיכם".

"מועדיכם" הוא לשון רבים, ומיעוט "מועדים" הוא שנים.

ומכאן שאם עברו על האדם שני רגלים ולא קיים חיובו עובר בבל תאחר. (84)

לומר, שזה [חג הסוכות], הוא האחרון בשלשת הרגלים, ואינו עובר על כל תאחר אלא אם עברו שלשת הרגלים בסדר הזה. (83)

ורבי מאיר, שאמר אם עבר עליו רגל אחד עובר בבל תאחר — מאי טעמא? מהו טעמו?

דכתיב [דברים יב, ה ו'] "ובאת שמה" [לבית המקדש] והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם".

אמר הכתוב, כי כאשר תבוא לרגל לבית המקדש, עליך לקיים את חיוביך. ומכאן, שאם עבר עליו רגל אחד ולא קיים את חיובו, עובר בבל תאחר.

ורבנן, וכן כל התנאים החולקים על רבי מאיר, סוברים שאין ללמוד מכאן לבל תאחר. כי הפסוק הוא — לעשה הוא בא! לומר שיש מצות עשה לקיים את חיובו ברגל הראשון.

אבל ביחס ללאו של בל תאחר, אם עבר רגל אחד ולא הביאו, אינו עובר בלא תעשה.

לפני ה' אלהיך, ובחג המצות ובחג השבועות — שלש פעמים". ריטב"א. ועיין תוספות ד"ה ואין צריך לומר. ותוספות הרא"ש וריטב"א.

84. א. אף על פי שהפסוק מדבר בקרבנות חובת המועדים, ולא בנדרים ונדבות, בכל זאת למדים מכאן לנדרים ולנדבות, משום שנאמר בהמשך הפסוק: "לבד מנדריכם ונדבותיכם". תוספות.

ב. הקשה השפת אמת: הפסוק "אלה תעשו לה' במועדיכם" נאמר בלשון מצות עשה. ואיך למד מכאן רבי אליעזר בן יעקב לאיסור לאו "בל תאחר"?

ואם נאמר שסובר כסברת רבי מאיר, כיון

כתוב בפרשת חג הסוכות, ולפני פרשה זו נכתבו בתורה חג המצות וחג השבועות בפרשיות הקודמות. ונחלקו התנאים כאן מה מיותר בפסוק "שלש פעמים. בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות":

יש אומרים שרק "חג הסוכות" מיותר, מאחר שהפסוק נמצא בפרשת חג הסוכות. ויש אומרים שכל שלשת הרגלים מיותרים, מפני ששלשתם נכתבו לפני פסוק זה. ומוכן מאליו שכוונת הפסוק היא לשלשת הרגלים שהוזכרו בסמוך לו. וכדלהלן.

[ועיין תוספות ד"ה ואין צריך לומר].

85. והיה ראוי לכתוב לומר: "יראה כל זכורך

ויש לבאר: הרי גם אם לא יאמר הכתוב "חג הסוכות", היה מובן מאליו שחג הסוכות הוא אחד משלש הרגלים, שהרי בו דיבר הכתוב!

ואם כן, למה נאמר "חג הסוכות"?

אלא לומר, שזה [חג הסוכות] הוא הגורם לו לאדם לעבור על כל תאחר.

ומקשינן: ולדעת רבי מאיר שלומד שעוברים על כל תאחר ברגל הראשון מ"ובאת שמה והבאתם שמה". וכן לדעת רבי אליעזר בן יעקב שלומד שעוברים על כל תאחר כעבור שני רגלים מ"במועדיכם", יש להקשות:

האי פסוק זה "בחג המצות ובחג השבועות

ורבנן, החולקים על רבי אליעזר בן יעקב, סוברים שאין ללמוד מ"במועדיכם" לבל תאחר. כי הפסוק הוא, נצרך ללמוד ממנו לכדרכי יונה:

דאמר רבי יונה: הוקשו בפסוק זה כל המועדים כולם זה לזה.⁽⁸⁵⁾ ללמד, שבולן, כל שעירי החטאת הקריבים בכל המועדות — מכפרים על טומאת מקדש וקדשיו.⁽⁸⁶⁾ כשם שנאמרה כפרה זו בשעיר ראש חודש.

ורבי אליעזר ברבי שמעון, שאמר כיון שעבר עליהן חג הסוכות עובר עליהן בכל תאחר — מאי טעמא?

כדתניא בברייתא: רבי אליעזר ברבי שמעון אומר: נאמר בפרשת חג הסוכות "שלש פעמים בשנה: בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות".

ותירץ: רבי אליעזר סובר שהמילה "במועדיכם" מיותרת, ולכן בעל כרחך דורשים אותה על סוף הפסוק "לבד מנדריכם ונדבותיכם", לומר שעובר בכל תאחר אחר שני רגלים. וחכמים עונים ואומרים ש"במועדיכם" אינו מיותר, אלא נצרך להשוות את כל המועדים זה לזה.

86. טמא הנכנס לבית המקדש, עובר בלא תעשה. שנאמר [במדבר ה, ג ד]: "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש. ולא יטמאו את מחניהם" [מכות יד ב]. ומחנה זה הוא מחנה שכינה [רמב"ם סנהדרין יט א].

טמא שאכל את הקודש עובר בלא תעשה, שנאמר [ויקרא יב ד] בענין היולדת: "בכל קדש לא תגע" [בימי טומאתה]. ופירשו חכמים, שאף על פי שבפסוק נאמר "לא תגע", הכוונה היא לאיסור אכילה [זבחים לג ב עיין שם].

שאמר רחמנא להביא ולא הביא הרי זה עובר בכל תאחר, אזי קשה, אם כן, צריך לעבור מיד אחר רגל אחד וכדעת רבי מאיר, שהרי משעבר רגל אחד עובר בעשה "והבאתם שמה"!

ותירץ השפת אמת: רבי אליעזר בן יעקב סובר שהפסוק "ובאת שמה" לא בא למצות עשה להביא נדרים ונדבות, אלא בא ללמד שאסור להקריב קרבנות מחוץ למקדש. אלא חייב להקריבם במקדש. והפסוק "במועדיכם" בא ל"עשה" שיביא את קרבנותיו בתוך שני רגלים. ומאחר שנאמר עשה שיביא קרבנותיו ולא הביאם הרי הוא עובר בכל תאחר. [כסברת רבי מאיר].

85. הקשה טורי אבן [ד"ה אלה תעשו לה]: הרי תוספות מבארים שרבי אליעזר בן יעקב דרש את סוף הפסוק "לבד מנדריכם ונדבותיכם" [כמבואר בהערה הקודמת] ועל זה לא ענו חכמים דבר!

ובחג הסוכות, שהוא מיותר — מאי דרשו ביה? מה הם למדו ממנו?

שבעה ימי החג — אף חג השבועות, יש לו תשלומין כל שבעה.

ומתרינין: לדעתם פסוק זה אינו מיותר. כי מיבעי להו, הפסוק הזה נצרך לדעתם לכדרכי אלעזר אמר רבי אושעיא:

ומקשינן: מנין לנו להקיש את חג השבועות לחג המצות, ויהיו בו תשלומין רק שבעה ימים, ולא לחג הסוכות, ויהיו בו תשלומים שמונה ימים?!

דאמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא: מנין לעצרת [לחג השבועות], שאם לא הקריב בה שלמי חגיגה, (87) שיש לה תשלומין כל שבעה, שאפשר לשלם את חיובו עד ששה ימים אחרי חג השבועות, ונמצא שבסך הכל אפשר להקריב את שלמי החגיגה שבעה ימים? (88)

וליקש, אולי יש להקיש את חג השבועות לחג הסוכות:

תלמוד לומר: "בחג המצות, בחג השבועות ובחג הסוכות".

מה להלן, לחג הסוכות יש לו תשלומים שמונה ימים [עד שמיני עצרת], אף כאן, לחג השבועות, יהיו לו תשלומים שמונה ימים!

מקיש הכתוב את חג השבועות לחג המצות, לומר לך, מה חג המצות יש לו תשלומין כל

ולמה אמרנו שאין תשלומין לעצרת אלא שבעה ימים בלבד?

ומתרינין: שמיני עצרת — רגל בפני עצמו

ומהכתוב "במועדיכם" למדו חכמים שהוקשו כל שעירי המועדות המוזכרים בפרשה, זה לזה, ואף ראש חדש נקרא מועד [עיי' ריטב"א], ושעיר ראש חדש מכפר על טומאת מקדש וקדשיו, שנאמר בו [ויקרא י']: "לשאת את עון העדה" [רש"י]. וכשם ששעיר ראש חדש מכפר על טומאת מקדש וקדשיו, כך שאר שעירי המועדים באים לכפר על כך.

הימים? לכך נאמר "אותו", למעט, שאין צריך להקריב שלמי חגיגה אלא יום אחד בלבד. ואם כן, למה נאמר "שבעת ימים"? לתשלומין. שאם לא הקריב את חגיגתו ביום הראשון יקריבנה עד סוף שבעת ימים [רש"י על פי הגמרא בחגיגה ט א].

[בענין "תשלומין" נחלקו אמוראים בחגיגה ט א: דעת רבי יוחנן שחיוב שלמי חגיגה הוא ביום טוב הראשון, ושאר הימים הם תשלומים לו. ודעת רבי אושעיא שכל הימים תשלומים זה לזה. ונפקא מינה במי שהיה חגור ביום הראשון, והיה פטור מלעלות ולהקריב שלמי חגיגה, לרבי יוחנן פטור אף בשאר הימים, ואילו לרבי אושעיא חייב.

87. שלמים שמביאים ברגל, שנאמר [שמות כג יד]: "שלש רגלים תחוג לי בשנה". ויש שלמדו מצוה זו ממה שנאמר [ויקרא כג א]: "וחגותם אותו חג לה" [עיי' חגיגה י ב].

וכתבו התוספות שם שבענין שבועות, אף על פי שיש לו תשלומין שבעה ימים כשאר המועדים, בכל זאת לדעת רבי אושעיא אין הוא

88. בחג הסוכות נאמר "וחגותם אותו חג לה" [תקריבו קרבן חגיגה] שבעת ימים" [ויקרא כג א]. ודרשו חז"ל: יכול חוגגין כל יום משבעת

לא אמרנו זאת אלא לענין ששה דינים בלבד, וסימנם פז"ר קש"ב.⁽⁹⁰⁾ [ראה הערה (91)]

אבל לענין תשלומין — לדברי הכל שמיני עצרת תשלומין דראשון הוא. השלמה של יום טוב ראשון של סוכות הוא.

הוא,⁽⁸⁹⁾ ואינו חלק מחג הסוכות. לפיכך אין תשלומין לשלמי חגיגה של סוכות אלא שבעה ימים בלבד.

ודחינן את התירוץ: אימור דאמרינן, כל מה שאמרנו ששמיני הוא רגל בפני עצמו הוא,

ד. קרבן בפני עצמו. אין קרבנות של שמיני עצרת דומה לשאר קרבנות חג הסוכות. שבחג הסוכות הקריבו ביום הראשון 13 פרים. ובכל יום פחתו פר אחד. עד שבשביעי של סוכות הקריבו 7 פרים. ואילו היה שמיני עצרת יום המשך של חג הסוכות, היה ראוי להקריב בו 6 פרים. אך אין מקריבים בו אלא פר אחד. רש"י [וכן, בכל ימי חג הסוכות הקריבו 14 כבשים כל יום. אבל בשמיני עצרת הקריבו 7 כבשים בלבד. רשב"א וריטב"א].

ה. שיר בפני עצמו. השיר שהיו הלויים אומרים על הדוכן במקדש בשמיני עצרת, אינו השיר שאמרו בחג הסוכות. וכתב רש"י שלא נתפרש מהו השיר, ובמסכת סופרים נמצא שהשיר הוא למנצח על השמינית. [ותמה הריטב"א על פירוש זה, שהרי גם בחג הסוכות עצמו, לא היה השיר שביום אחד שוה לשיר שביום אחר].

ורבנו תם פירש שבכל יום שבשאר ימי החג, אומרים בבית הכנסת חצי מזמור ביום אחד וחציו ביום אחר, אבל בשמיני עצרת אמרו שיר שלם. ועיין פירוש נוסף בריטב"א. ועיין ערוך לנר.

ו. ברכה בפני עצמה. שהיו העם מברכים את המלך בשמיני עצרת זכר לחנוכה הבית שנאמר [מלכים א ח]: "ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך". רש"י על פי התוספתא.

ואילו רש"י בסוכה מח א פירש שברכה היינו שמזכירים בברכת המזון ובתפילה את שמיני עצרת ולא את חג הסוכות. וכן פירשו תוספות כאן בשם רבנו תם.

כחג המצות וחג הסוכות, אלא חיובו בראשון שהוא יום טוב, ואחרי כן בימות החול ודאי שאין זה אלא תשלומין בלבד].

89. על פי התוספתא במסכת סוכה פרק ד הלכה י.

90. בתוספתא עצמה שם מבוארים הדינים הללו וראה בהערה הבאה.

91. ואלו הם ששת הדינים שבפז"ר קש"ב:

א. פייס בפני עצמו. בכל הקרבנות של חג הסוכות לא היו מטילים פייס [גורל] איזה משמר יקריב, כי הכהנים נחלקו ל—24 משמרות, ובחג הסוכות היו קרבנות רבים, וכל המשמרות התחלקו בקרבנות החג. [וכל המשמרות הקריבו שלש פעמים, חוץ משתי משמרות שהקריבו רק פעמיים]. ובשמיני עצרת היו מטילים פייס איזה משמר יקריב. [רש"י על פי המשנה בסוכה נה ב].

ב. זמן בפני עצמו. ברכת שהחיינו והגיענו לזמן הזה מברכים בתחילת חג הסוכות, וחוזרים ומברכים בשמיני עצרת, מפני שהוא חג בפני עצמו לענין זה [ועיין רשב"א].

ג. רגל בפני עצמו. שאין שם חג הסוכות עליו. [רש"י] ולכן בברכת המזון ובתפילה מזכירים את שמיני עצרת ולא את חג הסוכות [תוספות בהסבר דעת רש"י].

ורש"י במסכת סוכה [מח א] פירש שרגל בפני עצמו הוא, לגבי זה שאין יושבים בסוכה [ועיין פירושים נוספים בתוספות וריטב"א כאן].

ומקשינן: **אלא**, מאחר שמקישים אנו את עצרת לחג המצות ולא לחג סוכות, אם כן קשה:

למאי הלכתא כתביה רחמנא לחג הסוכות?
לאיזה צורך חזר הכתוב ואמר את "חג הסוכות"?

ומתצינן: **כדי לאקושיה**, להקישו לחג המצות, וללמוד בהיקש הזה:

מה חג המצות טעון לינה, שצריך ללון ה-א בירושלים במוצאי יום טוב הראשון של פסח — **אף חג הסוכות טעון לינה**.

ומבאר הגמרא: **והתם**, בחג המצות עצמו — **מנלן**, מנין לנו שהוא טעון לינה?

משום **דכתיב** [דברים טז] בענין קרבן הפסח: **"ופנית בבקר, והלכת לאחריך"**.

ואין כוונת הכתוב לבוקר של יום טוב הראשון, שהרי הוא יום שחובה להיראות בו בעזרה. (94)

אלא, כוונת הכתוב היא לבוקר הראשון של

דתנן [חגיגה ט א]: **מי שלא חג, שלא הביא חגיגתו ביום טוב הראשון של חג הסוכות**, (92) — **הוגג את כל הרגל**. מביא את חגיגתו בכל ימי חג הסוכות, וגם ביום טוב האחרון של חג, בשמיני עצרת.

ומעתה, חזרת הקושיא: מדוע לא מקישים את חג השבועות לחג הסוכות, שיש לו תשלומין כל שמונה?

ומתצינן: במקום שיש להסתפק אם להרבות או למעט, אמרו חכמים: **תפשת מרובה — לא תפשת!**

אם אתה תתפוס את המרובה, עלול להיות שתתפוס שלא כדין, שהרי יתכן שהיה לך לתפוס את המועט.

אבל אם **תפשת מועט — תפשת!** כי אין ספק שתפסת כדין. שהרי בכלל המרובה יש גם את המועט. (93)

ולכן כאן בעצרת, שיש לנו ספק אם ללמוד מחג המצות שתשלומיו שבעה, או ללמוד מחג הסוכות שתשלומיו שמונה, אנו תופסים את המועט, ואומרים שתשלומי עצרת הם רק שבעה.

כרחך אין כוונת הכתוב שיפנה בבוקר של היום הראשון לאהלו, שהרי ביום טוב אסור לצאת מחוץ לתחום שבת [אלפיים אמה].

ותוספות שם דחו את פירושו, שהרי אמנם רבי עקיבא סובר שאיסור תחומין הוא מדאורייתא, אבל חכמים חולקים עליו, וסוברים שאין איסור תחומין אלא מדרבנן. עיין שם.

אך דעת הרמב"ם שאפילו לדעת חכמים יש איסור מדאורייתא לצאת חוץ לשנים עשר מיל. ולדבריו יש ליישב את דברי רש"י שם.

92. מצוה להקדים ולהקריב ביום הראשון. לא הקריב בראשון, בין שוגג בין מזיד, יקריב בשני. רמב"ם חגיגה א ה [ועיין לעיל הערה 88 בסוגריים].

93. על פי רש"י חגיגה ט ב ועוד. [ועיין תוספות שם, ותוספות סוכה ה ב ד"ה תפסת].

94. ולהביא קרבן עולת ראה, רש"י סוכה מז, א. ובמסכת חגיגה [יז ב] פירש רש"י שבעל